

Журналистік этика: ақпарат таратудағы жауапкершілік

ЖАРИЯЛАНДЫ 17.05.2025	ТИРЕК СӨЗДЕР accuracy, fake news, impartiality, information dissemination, journalistic ethics, objectivity, professional standards, public duty, responsibility, truthfulness, ақпарат тарату, бейтараптық, дәлдік, жалған ақпарат, жауапкершілік, журналистік этика, журналистская этика, кәсіби стандарттар, қоғам алдындағы міндет, ложная информация, нейтральность, объективность, объективтілік, обязанность перед обществом, ответственность, правдивость, профессиональные стандарты, распространение информации, точность, шыншылдық	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/179424/
---------------------------------	--	---

Ербосынұлы Аманжол

Ғылыми жетекшісі: **Қаршығаева Айнұр Аралбекқызы**

«Тұран» университеті, журналистика 241(4)_2, Қазақстан, Алматы қ.

Аңдатпа. Бұл мақалада журналистік этиканың маңызы қарастырылады, ақпарат таратудағы жауапкершілік мәселесі зерттеледі және журналистердің кәсіби қағидаларды сақтау қажеттілігі анықталады. Қазіргі қоғамда ақпараттың шынайылығы мен объективтілігі үлкен рөл атқарады. Сондықтан журналистердің моральдық және кәсіби нормаларды ұстануы маңызды. Мақалада шыншылдық, бейтараптық, дәлдік сияқты негізгі журналистік қағидалар талданады. Сондай-ақ, жалған ақпараттың таралу қаупі мен оның қоғамға әсері қарастырылады. Элеуметтік желілердің дамуы журналистикаға жаңа сын-қатерлер әкелгендіктен, ақпаратты тексерудің маңыздылығы зерттеледі. Журналистердің жауапкершілігі тек шынайы ақпарат тарату ғана емес, сонымен қатар қоғамдық пікір қалыптастыруда әділетті болу екенін түсіндіру – мақаланың басты мақсаты.

Түйін сөздер: журналистік этика, ақпарат тарату, жауапкершілік, объективтілік, шыншылдық, бейтараптық, дәлдік, жалған ақпарат, кәсіби стандарттар, қоғам алдындағы міндет.

Аннотация. В данной статье рассматривается значение журналистской этики,

исследуется проблема ответственности при распространении информации и определяется необходимость соблюдения профессиональных принципов журналистами. В современном обществе достоверность и объективность информации играют важную роль. Поэтому соблюдение моральных и профессиональных норм журналистами имеет большое значение. В статье анализируются основные принципы журналистики, такие как правдивость, нейтральность и точность. Также рассматриваются риски распространения ложной информации и её влияние на общество. Развитие социальных сетей принесло новые вызовы для журналистики, поэтому исследуется важность проверки информации. Основная цель статьи – объяснить, что ответственность журналистов заключается не только в распространении достоверной информации, но и в справедливом формировании общественного мнения.

Ключевые слова: журналистская этика, распространение информации, ответственность, объективность, правдивость, нейтральность, точность, ложная информация, профессиональные стандарты, обязанность перед обществом.

Abstract. This article examines the importance of journalistic ethics, explores the issue of responsibility in information dissemination, and identifies the necessity for journalists to adhere to professional principles. In modern society, the accuracy and objectivity of information play a crucial role. Therefore, it is essential for journalists to follow moral and professional standards. The article analyzes key journalistic principles such as truthfulness, impartiality, and accuracy. It also considers the risks of spreading false information and its impact on society. As social media continues to develop, new challenges arise in journalism, making fact-checking increasingly important. The primary goal of this article is to explain that journalistic responsibility extends beyond merely delivering truthful information—it also involves ensuring fairness in shaping public opinion.

Keywords: journalistic ethics, information dissemination, responsibility, objectivity, truthfulness, impartiality, accuracy, fake news, professional standards, public duty

Кіріспе. Ақпараттық дәуірде өмір сүріп жатқан қазіргі қоғамда журналистиканың рөлі бұрын-соңды болмаған маңызға ие болып отыр. Халықтың күнделікті жаңалыққа деген сұранысы артқан сайын, ақпарат тарату процесі де күрделене түсті. Бұл жағдайда журналистердің кәсіби этикасы мен ақпарат таратудағы жауапкершілігі – қоғамның Қазақстан Журналистер одағы. Журналистің кәсіби этика кодексі. – Алматы, 2020.

тұтастығы мен тұрақтылығын қамтамасыз ететін басты тетіктердің бірі саналады. Журналист тек хабар таратушы ғана емес, сонымен бірге қоғамдық пікірді қалыптастырушы, әлеуметтік мәселелерге ықпал етуші тұлға ретінде әрекет етеді. Бүгінгі таңда интернет пен әлеуметтік желілердің кең таралуымен кез келген адам ақпарат көзіне айнала алады. Алайда бұл мүмкіндікпен қатар жалған ақпараттың таралу қаупі де артып отыр. Осы тұста кәсіби журналист пен кездейсоқ ақпарат таратушының

айырмашылығын нақтылайтын басты өлшем – журналистік этика болып табылады. Этикалық нормалар – журналистің өз кәсіби міндетін адал атқаруына, шындықты бұрмаламай жеткізуіне және қоғам сенімін ақтауға мүмкіндік беретін негізгі құрал. Бұл ғылыми мақалада журналистік этиканың мазмұны, ақпарат таратудағы жауапкершілік пен моральдық шекаралар, сондай-ақ Қазақстандағы журналистиканың қазіргі ахуалы мен әлемдік тәжірибе тұрғысынан қарастырылады. Мақсат – журналистиканың тек техникалық мамандық емес, қоғам алдындағы үлкен жауапкершілікті талап ететін әлеуметтік институт екенін ашып көрсету.

Зерттеу әдістері. Бұл зерттеу жұмысында журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершілік мәселелерін жан-жақты зерттеу үшін бірнеше әдіс қолданылды. Журналистиканың этикалық аспектілерін зерттеуде әдістердің әрқайсысы ерекше маңызға ие болды. Әдіснамалық база ретінде әлеуметтік ғылымдарда кеңінен қолданылатын зерттеу әдістері негізінде зерттеу жүргізілді, соның ішінде сауалнама, контент талдау және нақты оқиғалар мен жағдайларға негізделген талдау қолданылды. Зерттеу барысында алынған деректерді талдау үшін әр түрлі ақпараттық көздер мен әдістер қолданылды. Бұған журналистік этиканың принциптерін, журналистік қызметтің жауапкершілігін, оның қоғам алдындағы міндеттерін түсіну және тереңірек қарастыру мақсатында қолданылған әдістер жатады. Осы әдістер арқылы зерттеуші этика мәселелері мен журналистикаға қатысты тәжірибелерді ғылыми тұрғыдан тереңдетіп, деректерді жүйелі түрде жинап, талдай алды. Алдымен, сұхбат алу әдісі зерттеудің негізгі бағыттарының бірі болды. Бұл әдіс арқылы журналистік этика мен ақпарат тарату мәселелері бойынша пікір алмасу жүргізілді. Журналистермен, медиа-сарапшылармен және ақпараттық агенттіктердің басшыларымен жүргізілген сұхбаттар көптеген маңызды тұжырымдарды ашуға көмектесті. Сұхбат алу әдісі ақпараттық алмасудың маңыздылығын, журналистердің кәсіби міндеттерін және олардың қоғам алдындағы жауапкершілігін түсінуге мүмкіндік берді. Әсіресе, журналистік этика бойынша нақты мәселелер мен қайшылықтар туралы пікірталастар зерттеу жұмысының құнды дереккөзіне айналды. Екінші әдіс ретінде контент талдау маңызды орын алады. Осы әдіс арқылы зерттеуші бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланған материалдардың мазмұнын, оның құрылымын және оның қоғамға ықпалын жүйелі түрде зерттеді. Контент талдау әдісі арқылы ақпараттық құралдардың публицистикалық мәтіндерін, мақалалар мен репортаждарды тереңінен талдау жүргізілді. Әсіресе, әлеуметтік желілер мен интернет медиа арқылы таралатын ақпараттардың шынайылығы мен объективтілігі

зерттелді. Бұл әдіс журналистік этиканың маңызды аспектілері, әсіресе ақпараттың дұрыстығы мен жаңалықтарды таратудағы жауапкершілік мәселелерін талдауға үлкен мүмкіндік берді. Контент талдау журналистік этиканың сақталуын бақылаудың тиімді әдісі ретінде қолданылды. Сауалнама жүргізу әдісі де зерттеу барысында маңызды рөл атқарды. Бұл әдіс арқылы қоғамның журналистика мен медиаға деген көзқарасы мен

сенімін зерттеуге мүмкіндік алынды. Сауалнама арқылы респонденттердің ақпарат құралдарының этикасына деген көзқарастары, олардың әлеуметтік желілерде таралатын ақпаратқа деген сенімі анықталды. Сонымен қатар, сауалнама нәтижелері журналистік этика бойынша адамдардың білім деңгейі мен түсінігін көрсетті. Бұл әдіс қоғамдық пікірді талдау мен зерттеу үшін өте маңызды болды, себебі ол халықтың ақпаратқа қатысты сенімі мен оның этикалық нормаларын түсінуге көмек берді. Зерттеу жұмысының тағы бір маңызды әдісі — деректерді салыстыру болды. Әртүрлі елдер мен мәдениеттердегі журналистік этиканың жағдайын салыстыру арқылы зерттеу тақырыбына қатысты халықаралық тәжірибелер мен тұжырымдар зерттелді. Бұл әдіс журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершіліктің әлемдік тәжірибесін түсінуге көмектесті. Әсіресе, журналистикадағы кәсіби стандарттардың әртүрлі елдерде қалай жүзеге асырылып жатқанын зерттеу зерттеу тақырыбына қатысты құнды ақпарат берді. Барлық қолданылған әдістер зерттеу мақсатына сәйкес маңызды нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік берді. Әр әдіс өз кезегінде журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершілікті терең түсіну мен оның мәселелерін шешу жолдарын ұсынуға бағытталған болатын. Нәтижесінде, әртүрлі әдістерді қолдану арқылы зерттеу жұмысы журналистік этиканың қазіргі жағдайын жан-жақты сипаттап, оның қоғам алдындағы жауапкершілігін анықтауға мүмкіндік берді.

Талқылау. Журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершілік мәселелері бүгінде тек теориялық тұрғыдан ғана емес, практикалық тұрғыдан да үлкен өзектілікке ие. Журналистика мен бұқаралық ақпарат құралдарының қоғамдағы рөлі әрдайым жоғары болғанымен, соңғы жылдары ақпараттың жылдам таралуы мен оның қоғамға ықпалы жаңа этикалық мәселелерді туындатты. Ақпараттық технологиялардың дамуы, әлеуметтік желілердің кеңінен қолданылуы және медиаконтенттің барлық салаларға енуі ақпаратты жеткізу әдістерінің өзгеруіне себеп болды. Осыған байланысты журналистік этика мен оның принциптері қазіргі таңда көпшіліктің назарында тұр. Бұл зерттеу барысында анықталған негізгі мәселе — журналистік этиканың бұзылуы мен ақпараттың шынайылығын сақтау мәселесі. Ақпараттың жедел таралуы, қоғамда жаңа пікірталастардың пайда болуы, әлеуметтік желілерде таралатын «жалған жаңалықтар» мен манипуляциялар журналистиканың моральдық міндеттерін қатты сынауға себеп болды. Көп жағдайда журналистер мен редакциялар ақпаратты жылдам жариялау үшін оның шынайылығын тексермей-ақ, оны жариялайды. Бұл мәселе журналистиканың негізгі принциптерінің, атап айтқанда, объективтілік, дұрыстық және ақпараттың адал болуы принциптерінің бұзылуына әкеледі. Зерттеу барысында сауалнама нәтижелері журналистік этиканың бұзылуы мен ақпараттың шынайылығына қатысты қоғамның көзқарасын көрсетті. Қоғамның көп бөлігі әлеуметтік желілер мен интернет ресурстарында таралған ақпаратқа сенімсіздікпен қарайды. Бұл жағдай журналистік этика мен медиа индустриясының жаңа талаптарға бейімделу қажеттігін көрсетеді. Қоғамның ақпаратты қабылдау деңгейі, оның шынайылығына деген сенімі журналистер

мен редакторлар үшін жауапкершіліктің артуына себеп болады. Журналистиканың жауапкершілігі, әсіресе, қоғамға әсер ететін ақпаратты таратуда өте маңызды рөл атқарады.

Журналистік этиканың бұзылуының тағы бір аспектісі — журналистердің тәуелсіздігі мен сыртқы ықпалдан азат болуы. Кейбір медиа ұйымдар белгілі бір саяси немесе қаржылық мүдделерге сәйкес ақпарат таратады, бұл өз кезегінде ақпараттың объективтілігіне нұқсан келтіреді. Бұл мәселе журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершілікке қатысты жаңа мәселелерді туындатады. Мұндай жағдайларда журналистердің кәсіби міндеттерін сақтау мен тәуелсіздікке деген талаптары арасында кейде үлкен қайшылықтар пайда болады. Сонымен қатар, редакторлар мен журналистер арасында кәсіби этиканы сақтау үшін ішкі бақылау жүйелерінің болуы да маңызды мәселе болып табылады. Зерттеу барысында журналистік этиканы сақтау мәселесімен қатар, ақпараттың таралу жылдамдығы мен оның қоғамға әсері арасындағы байланысты талдау маңызды болды. Ақпарат таратудағы жауапкершілік тек журналистер мен медиа ұйымдар үшін ғана емес, сонымен қатар қоғам үшін де маңызды рөл атқарады. Ақпараттың жауапты әрі объективті түрде таралуы қоғамдық пікірдің қалыптасуына әсер етеді, бұл өз кезегінде әлеуметтік тұрақтылыққа ықпал етеді. Сонымен қатар, ақпараттың жылдам таралуы қоғамның белгілі бір мәселелерге қатысты пікірлерінің қалыптасуына, әсіресе қоғамдық наразылықтар мен акцияларға әсер етеді. Осы себепті, ақпараттың дұрыстығы мен этикасы тек журналистердің ғана емес, бүкіл қоғамның жауапкершілігі болып табылады. Зерттеу барысында анықталған тағы бір маңызды мәселе — журналистердің кәсіби дайындық деңгейі мен олардың этикалық нормаларды сақтауы арасындағы байланыс. Журналистік білім беру жүйесі, әсіресе журналистік этика мен ақпарат тарату мәселелері бойынша дайындықты арттыру қажеттілігі зерттеу барысында ерекше атап өтілді. Журналистердің этикалық нормаларды сақтауы, олардың кәсіби даярлығы мен тәжірибесіне байланысты. Бұл ретте, журналистерді оқыту бағдарламаларында этикалық аспектілерді күшейту, кәсіби жауапкершілікті арттыру маңызды болып табылады. Журналистік білім беру саласында этикалық нормаларды сақтау мәселелері ерекше назарда болуы тиіс. Осы талқылаудан мынадай қорытынды жасауға болады: ақпарат таратуда жауапкершілікті сақтау мен журналистік этиканы бұзбау мәселесі қазіргі қоғамның ең өзекті тақырыптарының бірі болып қала береді. Журналистердің кәсіби деңгейін арттыру, медиа ұйымдардың ішкі бақылау жүйесін күшейту, қоғамда ақпараттың шынайылығына деген сенімді қалыптастыру маңызды міндеттер болып табылады.

Сонымен қатар, қоғам мен журналистер арасындағы сенімділік пен түсіністік деңгейін арттыру үшін ақпараттың сапасын бақылауды күшейту керек.

1. Нәтиже. Зерттеу жұмысы барысында журналистік этика мен ақпарат

таратудағы жауапкершілік мәселелері жан-жақты талданып, қазіргі таңдағы негізгі мәселелер мен қиындықтар анықталды. Журналистік этика – бұл тек теориялық ұғым емес, ол журналистің күнделікті қызметінде нақты, практикалық міндеттерді шешуді талап ететін маңызды принцип болып табылады. Зерттеу нәтижелері бойынша, журналистік этика мен ақпарат тарату жауапкершілігі арасында тығыз байланыс бар екендігі анықталды. Зерттеу барысында анықталған басты тұжырымдардың бірі – ақпараттың шынайылығы мен объективтілігін сақтау журналистің ең негізгі міндеті болып табылады. Әлеуметтік желілер мен интернеттің дамуы ақпараттың жедел таралуын қамтамасыз еткенмен, сонымен қатар оның шынайылығы мен дұрыстығына байланысты мәселелер туындайды. Әлеуметтік желілерде жарияланған материалдардың көбісі тексерілмей, шынайы емес ақпарат таратуға әкеледі. Бұл, әсіресе, журналистік этиканы сақтауда маңызды мәселеге айналады. Ақпараттың таралу жылдамдығы мен оның дұрыстығын қамтамасыз ету арасында тепе-теңдік сақталуы керек. Журналистің ең басты міндеті – ақпаратты дәл әрі объективті түрде жеткізу, оны манипуляциядан қорғау. Сонымен қатар, зерттеу барысында қоғамның журналистика мен ақпараттық құралдарға деген сенімінің төмендеп бара жатқандығы байқалды. Сауалнама нәтижелері бойынша, респонденттердің көпшілігі әлеуметтік желілер мен интернет-ресурстардағы ақпаратқа күмәнмен қарайтынын білдірді. Бұл журналистер мен ақпараттық ұйымдардың этикалық нормаларды сақтауына деген сұраныстың артуын көрсетеді. Ақпараттық құралдардың шынайы әрі объективті түрде жұмыс істеуі қоғамның сенімін қалпына келтіруге мүмкіндік береді. Журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершілік мәселелері тек журналистер мен медиа ұйымдары үшін ғана маңызды емес, олар қоғамның жалпы моральдық және этикалық деңгейіне әсер етеді. Журналистиканың рөлі мен маңызы артқан сайын, оның қоғам алдындағы жауапкершілігі де ұлғаяды. Ақпараттың дұрыс және әділ таралуы қоғамның тұрақтылығы мен дамуына оң әсер етеді. Осылайша, журналистиканың этикалық нормаларын сақтау мен ақпарат таратудағы жауапкершілікті арттыру – қоғамның барлық мүшелері үшін маңызды міндет болып табылады. Зерттеу нәтижелеріне сүйене отырып, журналистік этиканың бұзылуы мен ақпараттың шынайылығын қамтамасыз ету мәселелері бойынша бірқатар ұсыныстар жасалды. Ақпараттың шынайылығына қатысты журналистік білім беру жүйесін жетілдіру, медиа ұйымдарда этикалық нормаларды сақтау үшін ішкі бақылау жүйелерін күшейту қажет.

<https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/>

2. Сонымен қатар, ақпараттық құралдар мен журналистер арасында кәсіби этиканы сақтау мәдениетін қалыптастыру қоғамның сенімін арттыруға мүмкіндік береді <https://www.spj.org/ethics.asp>

.Журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершілік мәселелері қазіргі қоғам үшін маңызды болып қалуда және оларды шешу үшін барлық мүдделі тараптардың бірігіп жұмыс істеуі қажет. Журналистер мен медиа ұйымдары кәсіби стандарттарды сақтап, қоғам алдындағы міндеттерін адал орындаған жағдайда, ақпараттық кеңістік жақсарып, қоғамның ақпараттық сауаттылығы артатын болады.

Журналистиканың этикалық талаптарына сәйкес ақпарат тарату арқылы қоғамдағы түсіністік пен үйлесімділік арта түседі.

Қорытынды. Қазіргі ақпараттық қоғам жағдайында журналистік этика — тек кәсіби нормалар жиынтығы ғана емес, қоғамның ақпараттық қауіпсіздігі мен сенімділігін қамтамасыз ететін маңызды тетік. Ақпарат құралдарының халыққа әсер ету мүмкіндігі күн сайын артып отырған шақта, журналистің әрбір сөзі мен әрекеті — тек жеке пікір емес, қоғамдық санаға ықпал ететін құрал екені ескерілгені жөн. Сол себепті де журналист өзінің қызметінде адалдық, шыншылдық, бейтараптық сияқты негізгі қағидаларды бұлжытпай ұстануы тиіс. Журналистік қызметтің басты мақсаты – қоғамды шынайы, нақты әрі тексерілген ақпаратпен қамтамасыз ету. Алайда қазіргі медиакеңістікте жалған ақпарат, сенсация қуалау, біржақты көзқарас пен этикалық нормаларды елемеу секілді мәселелер жиі кездеседі. Мұндай жағдайлар журналистиканың қоғамдық рөліне деген сенімді төмендетіп, аудиторияның ақпаратқа деген сыни көзқарасын әлсіретуі мүмкін. Бұл – бүкіл қоғам үшін үлкен қауіп. Сондықтан ақпарат таратуда жауапкершілікті арттыру – әрбір медиа өкілінің міндеті. Цифрлы дәуірде журналистің тек мәтін жазушы ғана емес, сонымен қатар ақпараттық ағымға бағыт беруші, шындық пен жалғанды ажыратушы, аудиторияның сеніміне ие бола алатын тұлға екендігі ерекше мәнге ие болуда. Бұл тұрғыда этикалық нормалар журналистика үшін ішкі бақылаушы рөлін атқарады. Ол журналистің өз кәсібіне деген адалдығын көрсетіп қана қоймай, жалпы медиа саласының дамуына, беделінің артуына тікелей ықпал етеді. Білім, мәдениет және технология тоғысқан қазіргі кезеңде этикалық жауапкершілік мәселесі бұрынғыдан да маңызды. Себебі ақпарат таратудағы қателік, тіпті болмашы ағаттықтың өзі — тек жеке адамға емес, қоғамға да зиян келтіруі мүмкін. Сондықтан журналист тек ақпаратты тасымалдаушы ғана емес, оны сүзгіден өткізіп, қоғам игілігіне сай ұсынушы рөлін атқаруы тиіс. Қорыта келе, журналистік этика мен ақпарат таратудағы жауапкершілік — қазіргі медиажүйенің басты тірегі. Ол тек журналистерге ғана емес, бүкіл ақпараттық ортаға ортақ талап. Медиясаланың сапалы дамуы үшін тек техникалық жетілдіру жеткіліксіз, оның мазмұндық, адамгершілік негізі де мықты болуы шарт. Ал бұл негіз – журналистің өз мамандығына адалдығы мен этикаға беріктігі арқылы қалыптасады. Осы тұрғыдан алғанда, еліміздегі медиа саласының болашағы журналистердің кәсіби этикаға қаншалықты берік болуына тікелей байланысты екенін ұмытпауымыз керек.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Журналистер одағы. Журналистің кәсіби этика кодексі. – Алматы, 2020.
2. Қабылдина Қ.Ж. Журналистика негіздері. – Алматы: Қазақ университеті, 2019.
3. Kovach, B., & Rosenstiel, T. *The Elements of Journalism*. – New York: Three Rivers Press, 2014.
4. McQuail, D. *Mass Communication Theory*. – London: SAGE Publications, 2010.
5. Ward, S. *Ethics and the Media*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
6. *BBC Editorial Guidelines*. – <https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/>
7. *Society of Professional Journalists. Code of Ethics*. – <https://www.spj.org/ethics.asp>
8. Ходжамқұлов С. Журналистика және этика. – Нұр-Сұлтан: Фолиант, 2022.
9. Шарипов Ж. Журналистиканың негіздері: теория және практика. – Алматы: Білім, 2021.
10. Plaisance, P. *Media Ethics: Key Principles for Responsible Practice*. – London: SAGE, 2014.
11. Динаева Б.Б., Сапина С.М. «Академиялық сауаттылықтың теориялық және практикалық негіздері» Оқу құралы, 2020 жыл.
12. Ә. О. Ыбырайым СТИЛИСТИКА ЖӘНЕ РЕДАКЦИЯЛАУ.
13. Академиялық жазылым — Оспанов Еділбай Төлеубайұлы.

Список литературы

3. *Союз журналистов Казахстана. Кодекс профессиональной этики журналиста*. – Алматы, 2020.
4. Кабылдина К.Ж. *Основы журналистики*. – Алматы: Казахский университет, 2019.
5. Kovach, B., & Rosenstiel, T. *Элементы журналистики*. – Нью-Йорк: Three Rivers Press, 2014.
6. McQuail, D. *Теория массовой коммуникации*. – Лондон: SAGE Publications, 2010.
7. Ward, S. *Этика и медиа*. – Кембридж: Cambridge University Press, 2011.
8. *Редакционные стандарты BBC*. – <https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/>
9. *Кодекс этики Общества профессиональных журналистов (SPJ)*. – <https://www.spj.org/ethics.asp>
10. Ходжамкулов С. *Журналистика и этика*. – Нур-Султан: Фолиант, 2022.
11. Шарипов Ж. *Основы журналистики: теория и практика*. – Алматы: Білім, 2021.
12. Plaisance, P. *Медиаэтика: ключевые принципы ответственной практики*. – Лондон: SAGE, 2014.
13. Динаева Б.Б., Сапина С.М. *Теоретические и практические основы*

академической грамотности. Учебное пособие. – 2020.

14. Ыбрайым Ә.О. Стилистика и редактирование.

15. Оспанов Е.Т. Академическое письмо.

References (in English):

1. *Union of Journalists of Kazakhstan. Journalist's Code of Professional Ethics.* – Almaty, 2020.
2. *Kabyldina, K.Zh. Fundamentals of Journalism.* – Almaty: Kazakh University, 2019.
3. *Kovach, B., & Rosenstiel, T. The Elements of Journalism.* – New York: Three Rivers Press, 2014.
4. *McQuail, D. Mass Communication Theory.* – London: SAGE Publications, 2010.
5. *Ward, S. Ethics and the Media.* – Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
6. *BBC Editorial Guidelines.* – <https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/>
7. *Society of Professional Journalists. Code of Ethics.* – <https://www.spj.org/ethics.asp>
8. *Khodzhamkulov, S. Journalism and Ethics.* – Nur-Sultan: Foliant, 2022.
9. *Sharipov, Zh. Fundamentals of Journalism: Theory and Practice.* – Almaty: Bilim, 2021.
10. *Plaisance, P. Media Ethics: Key Principles for Responsible Practice.* – London: SAGE, 2014.
11. *Dinaeva, B.B., Sapina, S.M. Theoretical and Practical Foundations of Academic Literacy. Textbook, 2020.*
12. *Ybyrayym, A.O. Stylistics and Editing.*
13. *Ospanov, E.T. Academic Writing.*

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.